

სსრკ-ის ოფისური

№ 2730
საშუალო
1 თებერვალი

№ 2730
საშუალო
1 თებერვალი

გაზეთი ღირს: წელიწადში—4 მ., თვეში უდამატებთ—50 კ. დამატებით—75 კ.; ნომერი—3 კ., დამატებით—5 კ. ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი პეტრიტით პირველ გვერდზე—10 კ., მეორეზე—5 კ. ხელის მოწვევა და დასაბუთებელი განცხადებანი მიიღება: «ცნობის ფურც.» რედაქციის კონტორაში ვანქის ქუჩაზე, № 27. განცხადებანი რუსეთიდან და საზღვარ-გარეთიდან მიიღება ლ. და გ. მეტცლისა და კ.მ. გაიტხანბათა კონტორებზე მოსკოვსა და პეტერბურგში.

სოციალ-დემოკრატიული პარტია
1896—1905

ხელ-მოწვევები წერილები არ დაბეჭდვებიან.—დასაბუთებელი წერილები რედაქციის სახელთან უნდა გადამოწმდეს.—პირდაპირ მოლაპარაკება რედაქციასთან შეუძლებელია ყოველ ღამე, კვირა-უკუხუცის გარდა, შუა-ხალხი ვრცელი წერილები ინახება ერთი თვის განმავლობაში.
ფოსტის ადრები: Тифлиси, въ редакцію «Цибири-Пурцели»-«Моამბა». ლაშქრობის № 372.

რედაქციისაკენ. მუშაობის განხორციელების გამო «ცნობის ფურცელი», «ტრინის სსრკ-ის განცხადებანი» მართლად (გარდა ოფიციალური «კავკასი-ის»), ორის მხრივ განხორციელდა არა გამოდრეკილად. საშუალოდ, რედაქცია მოკლე ხანში დაუბრუნებს მართლად ცალკე წიგნად დაბეჭდილს უ არაგვიანდელის ახალს, რედაქციისაკენ დასაბუთებულს «მოკლე თხზულები».

გაზეთი «ცნობის ფურცელი» ხელის მოწვევა მიიღება ყოველ თვის პირველ რიცხვში. გაზეთის გაყვანილობა ერთ თვეზე ნაკლებს არ შეიძლება და არა მეტი წლის ხელის მოწვევის. ხელის მოწვევა, რომელიც მართლად მიიღება კანტორიდან ხელის მოწვევის შესახებ არ ფულს გზავნიან რედაქციაში, ან არსის ოკლიანს. «ცნობის-ფურცლის» კანტორა უმარტივესად სთხოვს მათ **გამოუზარუნოვან დასაბუთებელს** ან **მოქალაქის** ნომერი, რომელიც **არაგვიანდელად** დასაბუთდება. როცა ვინმე იწერება ადრესის გამოცვლას, მასთანვე ძველი ადრესი და გამოხატული 40 კაპ. უნდა გამოუზარუნოს რედაქციას. ადრესის გამოხატული 40 კაპ. შეიძლება ფოსტის მარჯვნივ გამოეხატოს.

საქართველოს გაზეთის ყოველგან ღირს 3 კაპ. სურათების დაბეჭდვით—5 კაპ.
ლილი ვაჭრობა
ვაჭრობის პირველი ანაზღაურება დასაბუთებულ ტანისამოსის ძე. აკოფხანოვებისა და სარქისიანისა. ნიკოლოზის ხიდი, სახლი ქაშვილისა № 25-30.
რადგან ღირსილი სიკანონილო შეიკრიბა—კაცთა, ქალთა და ბავშვთა დამხმარე-ული ტანისამოსი, ჩვენ დადგენილია დღეისათვის სულ **იური ვაჭრობა** 20 დღით 1 თებერვლიდან 20 თებერვლამდე. ფასები ქაჩხისაზე ნაკლებია. ფასები უკლებლივ.

ბილი
პირველი
უკლებლივ დ. ა. გუგუნიანი.
ფასები იხილეთ ფურცელზე.

ბილი
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—გაზეთების. 9/1—11/1.
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—ყურისა, ყელისა და ცხვირისა. ვეფხვი და ვეფხვის. 10—11 საათი.
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—ხორბალი 11/1—12/1/2 კვირადღით, სამშაბ. და ხუთშაბათი.
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—გენერალური და კანისა 12/1/2—1/1/2 საათამდე.
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—შინაგანი, ნერვებისა და წინააღმდეგობის 12—1 საათი.
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—ქალისა და საბავშვო. სამშაბ. ხუთშაბ. და შაბათი. 12—1 საათი.
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—შინაგანი და ბავშვებისა—12 საათამდე.
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—ქალისა, საბავშვო და ბავშვებისა. (მედიკინაში) ითხმება. პარასკე. კვირადღით. 1—2 საათამდე.
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—თავისა—2—8 საათი.
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—ქალისა, საბავშვო და ბავშვებისა. (მედიკინაში) ითხმება. პარასკე. კვირადღით. 1—2 საათამდე.
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—თავისა—2—8 საათი.
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—ქალისა, საბავშვო და ბავშვებისა. (მედიკინაში) ითხმება. პარასკე. კვირადღით. 1—2 საათამდე.

საღამო
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—ხორბალი და ორტომე-რა. სამშაბ. და შაბათი. 5—6 საათი.
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—შინაგანი და ბავშვებისა. ვეფხვი და ვეფხვის. 5—6 საათი.
ფასი რჩევისა და დარჩევისა 50 კაპ., ანაზღაურებას აქვს ოცი საწოლი. სამედიკინაში სურათები შინაგანი. კრავატები და შინაგანი ნივთები. სპორტული და ნივთები—5 მს.
ადრესი: ყურის, ვეფხვისა და ცხვირისა. ვანქის ქუჩაზე, № 27. (კუთხის ღირსილი) სახლი აბრამოვისა, № 9. ხელის მოწვევა—კვი 34 მს.
ტელეფონი № 274.

ბილი
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. ს. ა. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. (30—0101—18).

ბილი
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. ს. ა. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. (37—636—95).

ბილი
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. ს. ა. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. (30—417—18).

ბილი
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. ს. ა. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. (30—417—18).

ბილი
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. ს. ა. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. (30—417—18).

ბილი
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. ს. ა. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. (30—0101—18).

ბილი
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. ს. ა. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. (30—0101—18).

ბილი
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. ს. ა. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. (30—0101—18).

ბილი
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. ს. ა. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. (30—0101—18).

ბილი
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. ს. ა. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. (30—0101—18).

ბილი
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. ს. ა. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. (30—0101—18).

ბილი
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. ს. ა. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. (30—0101—18).

ბილი
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. ს. ა. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. (30—0101—18).

ბილი
ბ. ი. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. ს. ა. ბაღვაშიანი.—გენერალური და საბავშვო. სამშაბ. და ხუთშაბათი. 12—1 საათი. (30—0101—18).

ლილი ვაჭრობის დაბეჭდვა, რადგან იმათაც მუქარის წერილები მოუვიდათ გაფორმებული მუშებისაგან.

არც ტფილისს აშორდა მუშათა გაფორმება. აქ გაფორმდა დაიწყო 18 იანვარს, როცა მუშაობის თავი დაანებეს რკინის გზის სახელმწიფოს, მესხინურ ქარხნებისა და ყველა კერძო საწარმოს მუშებმა; საერთოდ ამ დღეს გაფორმდა 3000—4000 მუშა; ამ დღიდან «კავკასი-ის» გარდა სხვა გაზეთები არ გამოსულა. 19 იანვარს გაფორმდა მთელი ადგილობრივი ტყვის ქარხნისა და «მირ-ის» საზოგადოების თუთუნის ქარხნის მუშები და თამბაქულის ქარხნის ნაჭრები; სულ ამ დღესაც 4000-მდე მუშა გაფორმდა.

19 იანვარს, ნაშუადღევს მესამე საათზე, დიდუბეში, ბათუმის მოედანზე ყრილობა ჰქონდა რკინის გზის 2000-მდე მუშას; ამათ გამოუცხადეს ბოიკოტი, ვინც დეპუტაცია ავირჩიოთ და იმის შემწევობით ჩვენს საჭიროებანი გავეგებნათ გუბერნატორსა; თანაც მუშებმა ითხოვეს, ჩვენს დეპუტატებს ხელ-უხლებლად აღვითქვას ადმინისტრაციამო. მუშების ეს სურვილი დაკმაყოფილებულ იქნა, იმ პირობით კი, რომ მუშებმა მხოლოდ თავისი ეკონომიკური საჭიროებანი გამოაცხადონ და მხოლოდ ეკონომიკურ ფარგლებში იქონიონ მსჯელობა. მაგრამ მუშებმა დეპუტატების არჩევა არ მოისურვეს და მოითხოვეს იმ პირობით განათვისებულმა, რომელიც წინა დღით იყვნენ დატუსაღებულნი.

19 იანვარს დატუსაღდა რკინის გზის მუშების შორის აგრიტორები, აგრეთვე ზოგიერთი სხვა პირები, რომელნიც სიტყვების წარმოთქმას აპირებდნენ. 20 იანვარს დილიდანვე შესწყდა ტფილისში ტენის რკინის გზისა და ვლექტრონის ტრამვაის ვაგონების მოძრაობა; მაგრამ ადმინისტრაციამ ღონე იღონა და ნაშუადღევს პირველ საათზე, ჯარის კაცთა შემწევობით, აღადგინეს ალავ-ალავ ცხენის რკინის გზის მოძრაობა.

21 და 22 იანვარს გაფორმდა შეუერთდნენ ბოზორჯიანის თუთუნის ფაბრიკისა და ტრულეს, თიბოვისა და ალიხანოვის სანის ქარხნების მუშები; მაგრამ გაფორმდა და ბოლიკის შორის საყურადღებო შეტაკება არ მომხდარა. ცხენის რკინის გზის ვაგონების მოძრაობა ისევ ჯარის კაცების შემწევობით სწავრობეს. 20 იანვარს დღისას, მუშათა ცერე ვუნდი, ქალაქის განაპირა ადგილას, თავს დაცვა ავკალის ქუჩის ტრამვაის ვაგონს, პასაჟირები აიძულა ვაგონიდან გადმოხულიყვნენ და შეუდგა ვაგონის დამტყვრება; მაგრამ ამ დროს მოვიდა ექვსისკაციან შემდგარი სადარაჯო რაზმი და შეაჩერა მუშები; დარაჯებს და მუშებს შეტაკება მოუხდათ, რომლის დროს მსუბუქად დაიჭრა თავსა და ხელში ერთი ჯარისკაცი; საღამომემა თოფის კონდახებით დაიწყო მუშების გაფრთხილება; ამავე დროს საღამომემა მიეწველა დარაჯუნთა რაზმი და მუშები მანინე გაფრთხილდნენ; ექვსი მათგანი დაატუსაღდა.

ადმინისტრაციამ ღონისძიება მიიღო იმ მუშათა დასაცვლად, რომელთაც მუშაობის დაწყება სურდათ; ამიტომ რკინის გზის მუშათა ერთი ნაწილი მუშაობას შეუდგა. ბათუმშიაც ჯერ არ გათავებულია გაფორმება; ამწონები ხელახლა გაფორმდნენ.

21 იანვარს დილას, საღურ სამტრედიანზე, 300-მდე მუშა ყვირილითა და რევოლვერების სროლით შევარდნა რკინის გზის საღურზე და შეწყვეტინა მუშაობა ყველა მისივეებს, მატარებლის შემადგენელი და ვაგონების გადამხმელი, აგრეთვე მატარებლებს, ამწონებს და ტელეგრაფისტებს. საღურადან მუშები გაემართნენ სამტრედიის ბაზარზე, სადაც დააკეტნენ ყველა დეპუტატს, მალაზიებს და სხვა საჯარო დაწესებულებანი; აქ მუშებს შეუერთდნენ სამტრედიის მცხოვრებნი. მომდარ შეტაკების დროს მოკლულ იქნა სამტრედიის მასახლისი და დასაყვ ცეცხლი წყვილებს; მალაზიები დაიწვა. ღამე, ბათუმიდან სანის ვერის მანძილზე, ბორჯომ-მომქმედებმა აპყარეს რეპრესიები, მაგრამ ეს მალე იქნა აღმოჩენილი და გზა შეაკეთეს იმ წამსვე.

ფოთში გაფორმდნენ ნავთსადგურის მუშები; საქონლის გაზაფხენ-გამოგზავნის საქმე შესწყდა. 21 იანვარს საღამოს, ქალაქ ტფილისში, გაფორმდა აგრიტორები გაფორმებით აგრეთვე მთავრობის საწინააღმდეგო პრკოლამაციებს; რამდენიმე აგრიტორი პოლიციამ დაატუსაღა. 22 იანვარს საღამოს

ვა არ შეწყვეტილა, მაგრამ მშვიდობიანობა არ დაარღვეულა.

კვირას, 23 იანვარს, მუშებმა დაიწყეს შეგროვება გოლოვინის პროსპექტისა, იარაღებსა და ერენის მოედანზე. შუადღის 12 საათი აქნებდა, როცა თეატრის ვიწრო ქუჩიდან, სახანო თეატრის ახლო, უეტრად შემოიჭრა გოლოვინის პროსპექტზე მუშათა პატარა რაზმი, რომელსაც მანინე შეუერთდნენ ახლოს მყოფი მუშები. მანიფესტანტებმა, რომელთა რიცხვი 300-მდე აღიოდა, წითელი დროშა აფრიალეს, გაფრთხილდნენ პროკოლამაციები და თანაც რევოლვერების სროლა დაიწყეს პოლიციელთა. პოლიციელები გაემართნენ დროშის წასართმევად; ერთი პოლიციელი, რომელიც მოიწადინა დროშის წართმევა, მძიმედ იქნა დაჭრილი და იქვე დაეცა; მეორე პოლიციელი, რომელსაც ხელი სტაკა დროშას, აგრეთვე იქნა დაჭრილი და იქვე წაიქცა; ხოლო მესამე პოლიციელმა მოახრახა დროშის წართმევა და მერდოშეს დატყარა; ეს პოლიციელიც დაჭრილი იქნა ხანჯლით. არეულობა სულ ხუთ წამს გაგრძელდა. მანიფესტანტები, რომელთაგან ბევრი შეიარაღებული იყო, მალე გაფრთხილდნენ და დატუსაღდა; ორი ტომარა პროკოლამაცია მოაგროვეს. ამის შემდეგ არეულობის ადგილს მოვიდნენ ყაზახები და ქვეითა ჯარის ნაწილი, მაგრამ იარაღის ხმარება საჭირო აღარ იყო. მუშათა ერთი ნაწილი იყვნენ დატუსაღებულნი.

22 იანვარს დატუსაღდა რკინის გზის მუშების შორის აგრიტორები, აგრეთვე ზოგიერთი სხვა პირები, რომელნიც სიტყვების წარმოთქმას აპირებდნენ. 20 იანვარს დილიდანვე შესწყდა ტფილისში ტენის რკინის გზისა და ვლექტრონის ტრამვაის ვაგონების მოძრაობა; მაგრამ ადმინისტრაციამ ღონე იღონა და ნაშუადღევს პირველ საათზე, ჯარის კაცთა შემწევობით, აღადგინეს ალავ-ალავ ცხენის რკინის გზის მოძრაობა.

21 და 22 იანვარს გაფორმდა შეუერთდნენ ბოზორჯიანის თუთუნის ფაბრიკისა და ტრულეს, თიბოვისა და ალიხანოვის სანის ქარხნების მუშები; მაგრამ გაფორმდა და ბოლიკის შორის საყურადღებო შეტაკება არ მომხდარა. ცხენის რკინის გზის ვაგონების მოძრაობა ისევ ჯარის კაცების შემწევობით სწავრობეს. 20 იანვარს დღისას, მუშათა ცერე ვუნდი, ქალაქის განაპირა ადგილას, თავს დაცვა ავკალის ქუჩის ტრამვაის ვაგონს, პასაჟირები აიძულა ვაგონიდან გადმოხულიყვნენ და შეუდგა ვაგონის დამტყვრება; მაგრამ ამ დროს მოვიდა ექვსისკაციან შემდგარი სადარაჯო რაზმი და შეაჩერა მუშები; დარაჯებს და მუშებს შეტაკება მოუხდათ, რომლის დროს მსუბუქად დაიჭრა თავსა და ხელში ერთი ჯარისკაცი; საღამომემა თოფის კონდახებით დაიწყო მუშების გაფრთხილება; ამავე დროს საღამომემა მიეწველა დარაჯუნთა რაზმი და მუშები მანინე გაფრთხილდნენ; ექვსი მათგანი დაატუსაღდა.

ადმინისტრაციამ ღონისძიება მიიღო იმ მუშათა დასაცვლად, რომელთაც მუშაობის დაწყება სურდათ; ამიტომ რკინის გზის მუშათა ერთი ნაწილი მუშაობას შეუდგა. ბათუმშიაც ჯერ არ გათავებულია გაფორმება; ამწონები ხელახლა გაფორმდნენ.

21 იანვარს დილას, საღურ სამტრედიანზე, 300-მდე მუშა ყვირილითა და რევოლვერების სროლით შევარდნა რკინის გზის საღურზე და შეწყვეტინა მუშაობა ყველა მისივეებს, მატარებლის შემადგენელი და ვაგონების გადამხმელი, აგრეთვე მატარებლებს, ამწონებს და ტელეგრაფისტებს. საღურადან მუშები გაემართნენ სამტრედიის ბაზარზე, სადაც დააკეტნენ ყველა დეპუტატს, მალაზიებს და სხვა საჯარო დაწესებულებანი; აქ მუშებს შეუერთდნენ სამტრედიის მცხოვრებნი. მომდარ შეტაკების დროს მოკლულ იქნა სამტრედიის მასახლისი და დასაყვ ცეცხლი წყვილებს; მალაზიები დაიწვა. ღამე, ბათუმიდან სანის ვერის მანძილზე, ბორჯომ-მომქმედებმა აპყარეს რეპრესიები, მაგრამ ეს მალე იქნა აღმოჩენილი და გზა შეაკეთეს იმ წამსვე.

ფოთში გაფორმდნენ ნავთსადგურის მუშები; საქონლის გაზაფხენ-გამოგზავნის საქმე შესწყდა. 21 იანვარს საღამოს, ქალაქ ტფილისში, გაფორმდა აგრიტორები გაფორმებით აგრეთვე მთავრობის საწინააღმდეგო პრკოლამაციებს; რამდენიმე აგრიტორი პოლიციამ დაატუსაღა. 22 იანვარს საღამოს

ვა არ შეწყვეტილა, მაგრამ მშვიდობიანობა არ დაარღვეულა.

კვირას, 23 იანვარს, მუშებმა დაიწყეს შეგროვება გოლოვინის პროსპექტისა, იარაღებსა და ერენის მოედანზე. შუადღის 12 საათი აქნებდა, როცა თეატრის ვიწრო ქუჩიდან, სახანო თეატრის ახლო, უეტრად შემოიჭრა გოლოვინის პროსპექტზე მუშათა პატარა რაზმი, რომელსაც მანინე შეუერთდნენ ახლოს მყოფი მუშები. მანიფესტანტებმა, რომელთა რიცხვი 300-მდე აღიოდა, წითელი დროშა აფრიალეს, გაფრთხილდნენ პროკოლამაციები და თანაც რევოლვერების სროლა დაიწყეს პოლიციელთა. პოლიციელები გაემართნენ დროშის წასართმევად; ერთი პოლიციელი, რომელიც მოიწადინა დროშის წართმევა, მძიმედ იქნა დაჭრილი და იქვე დაეცა; მეორე პოლიციელი, რომელსაც ხელი სტაკა დროშას, აგრეთვე იქნა დაჭრილი და იქვე წაიქცა; ხოლო მესამე პოლიციელმა მოახრახა დროშის წართმევა და მერდოშეს დატყარა; ეს პოლიციელიც დაჭრილი იქნა ხანჯლით. არეულობა სულ ხუთ წამს გაგრძელდა. მანიფესტანტები, რომელთაგან ბევრი შეიარაღებული იყო, მალე გაფრთხილდნენ და დატუსაღდა; ორი ტომარა პროკოლამაცია მოაგროვეს. ამის შემდეგ არეულობის ადგილს მოვიდნენ ყაზახები და ქვეითა ჯარის ნაწილი, მაგრამ იარაღის ხმარება საჭირო აღარ იყო. მუშათა ერთი ნაწილი იყვნენ დატუსაღებულნი.

22 იანვარს დატუსაღდა რკინის გზის მუშების შორის აგრიტორები, აგრეთვე ზოგიერთი სხვა პირები, რომელნიც სიტყვების წარმოთქმას აპირებდნენ. 20 იანვარს დილიდანვე შესწყდა ტფილისში ტენის რკინის გზისა და ვლექტრონის ტრამვაის ვაგონების მოძრაობა; მაგრამ ადმინისტრაციამ ღონე იღონა და ნაშუადღევს პირველ საათზე, ჯარის კაცთა შემწევობით, აღადგინეს ალავ-ალავ ცხენის რკინის გზის მოძრაობა.

21 და 22 იანვარს გაფორმდა შეუერთდნენ ბოზორჯიანის თუთუნის ფაბრიკისა და ტრულეს, თიბოვისა და ალიხანოვის სანის ქარხნების მუშები; მაგრამ გაფორმდა და ბოლიკის შორის საყურადღებო შეტაკება არ მომხდარა. ცხენის რკინის გზის ვაგონების მოძრაობა ისევ ჯარის კაცების შემწევობით სწავრობეს. 20 იანვარს დილიდანვე შესწყდა ტფილისში ტენის რკინის გზისა და ვლექტრონის ტრამვაის ვაგონების მოძრაობა; მაგრამ ადმინისტრაციამ ღონე იღონა და ნაშუადღევს პირველ საათზე, ჯარის კაცთა შემწევობით, აღადგინეს ალავ-ალავ ცხენის რკინის გზის მოძრაობა.

ქრა ერთი მანიფესტანტი; ამის შემდეგ გაფორმდა გიფანტენი.

28 იანვარს ღამე, დარაჯებმა შეაჩინეს საღურ ლინჩეუთიან, რომ რკინის გზის ერთ-ერთ ხილზე ვილატეებს რუსი ავლით და შპალიტე გაფრთხილდნენ; გზა იმწამვე შეაკეთეს.

26 იანვრიდან ბაქოში ხელმოვირდ გაფორმდნენ ადგილობრივი სტამბების მომწოდებლები, რის გამო გაზეთები აღარ გამოსულან. 28 იანვარს ასოთ-აპყობთ შეუერთდნენ ორის ქარხნის მუშები; უწყობა არ მომხდარა.

ბათუმში 25 იანვარს გაფორმდნენ ყველა ქარხნების მუშები; ადმინისტრაციის ღონისძიებით მალაზიები და დეპუტატები, რომლებიც დილიდან დახურული იყვნენ, ისევ გადეს; მეეტლები ბირაზე არ გამოსულან, მაგრამ 26 იანვარს პოლიციამ ღონე იღონა და მეეტლები გამოვიდნენ; ერთ-ერთ გეზეტ რუსმა მუშებმა დაიწყეს მუშაობა, როცა ჯარის-კაცები დაუყენეს დარაჯად. იმავე დღეს, საღამოს ექვს საათზე, სამსახლად მოსულმა მუშებმა მოკლა უფროსი პოლიციელი კონტრაგენტი. მკვლელობა გაიქცნენ. 28 იანვარს გაფორმდნენ კერძო ოჯახების და სასტუმროების მოსახლენი. იმავე დღეს უეტრად ბორჯომ-მომქმედებმა მოკლეს რკინის გზის კონტრაგენტი ოუხინიჭვი.

ქუთაისში უწყობანი დაიწყო 19 იანვრიდან, როდესაც საღამოს ექვს საათზე ქალაქის ბაღიდან გამოვიდა ხალხს (გამოსულამდე ბაღში ცურაობა იყო ყინულზე და გუნდაობა) მომხდარა ახალგაზრდათა ჯგუფი, რომელიც ასი კაცისაგან შედგებოდა. ეს ჯგუფი «პრსტელეზას» სიმღერით, ყვირილითა და სტევენთ წავიდა გინაზიის ქუჩით, ვადაუბა მიხეილის ქუჩაზე, გაიარა ქალაქის ავტობუსის წინ და გაემართა პასაჟისკენ. აქ მანიფესტანტებს დახვდა პოლიციელები. მანიფესტანტებმა გადაუხიეს მწვანე ბარისკენ და გადავიდნენ სილაზე, სადაც გაფრთხილდნენ. გზაზე მანიფესტანტებმა დაიწყეს ფანტები და ფანჯრები მალაზიებსა, ქალაქის გამგებობას, თეატრსა, ვაჟთა გინაზიისა და რელიგიონის აფეთქება. მანიფესტანტთაგან დაატყარებულ იქნა 7 კაცი. მეორე დღეს ახალგაზრდათაგან შემდგარმა ასეთმავე ჯგუფმა სკადა წინა დღის ამგების განმეორება, მაგრამ «როსსისას» სასტუმროს მახლობლად წინაღობა მომხდებულმა დარაჯებმა გაფრთხილდა. მანიფესტანტებმა მოასწრეს მხოლოდ რამდენიმე ფარის დაღწევა. ამ შეტაკების დროს რევოლვერის ტყვიით მსუბუქად თავში დაიჭრა ერთი პოლიციელი. დაატყარებულ იქნა 40 კაცი. დამანავენი სისამართლის პასუხის გეზში იქნებოდა გიფანტენი. 25 იანვარს ქუთაისში ხელახლა მოხდა უწყობა, მაგრამ პოლიციამ დაუყენებლად მოსპოა.

ამიერ კავკასიის რკინის გზაზე გაფორმდა დილით დატუსაღდა. 22 იანვარს გაფორმდნენ ყველა მისივეებს, მატარებლის შემადგენელი და ვაგონების გადამხმელი, აგრეთვე მატარებლებს, ამწონებს და ტელეგრაფისტებს. საღურადან მუშები გაემართნენ სამტრედიის ბაზარზე, სადაც დააკეტნენ ყველა დეპუტატს, მალაზიებს და სხვა საჯარო დაწესებულებანი; აქ მუშებს შეუერთდნენ სამტრედიის მცხოვრებნი. მომდარ შეტაკების დროს მოკლულ იქნა სამტრედიის მასახლისი და დასაყვ ცეცხლი წყვილებს; მალაზიები დაიწვა. ღამე, ბათუმიდან სანის ვერის მანძილზე, ბორჯომ-მომქმედებმა აპყარეს რეპრესიები, მაგრამ ეს მალე იქნა აღმოჩენილი და გზა შეაკეთეს იმ წამსვე.

ფოთში გაფორმდნენ ნავთსადგურის მუშები; საქონლის გაზაფხენ-გამოგზავნის საქმე შესწყდა. 21 იანვარს საღამოს, ქალაქ ტფილისში, გაფორმდა აგრიტორები გაფორმებით აგრეთვე მთავრობის საწინააღმდეგო პრკოლამაციებს; რამდენიმე აგრიტორი პოლიციამ დაატუსაღა. 22 იანვარს საღამოს

ზეთში უკვე წყვრდით, როგორ დაიწყო გაფრთხილება პეტერბურგში და როგორ გაძლიერდა იგი. გაფრთხილება რიგში, ოფიციალური ცნობებით, იმისათვის კაცობრივად. ყოველგვარი მუშაობა შეწყვეტა პეტერბურგში. ჩაქრა ელექტრონის სინათლე, შეჩერდა ტრამეის ვაგონები, წყლის მილის მუშაობა, დაიკეტა ლუქები, მალა-ნიები და აფთვებიც. არ გამოდიოდა არც ერთი გაზეთი „პრავედა“ ვესტნი-ის გარდა, რომელიც ნახევარი ფურცელი იბეჭდებოდა. გაფრთხილება ერთ კვირას მტ ხანს გასტანა. პოლის ხომ შეტაკებდა მოხდა ჯარსა და მუშებს შორის. მთავრობამ ორი ხანა გამოაცხადა ამ შეტაკების დროს მოკლულების და დაჭრილებისა. როგორც უკანასკნელ სიდიდან სჩანს, მთავრობის სიტყვით, პეტერბურგის ქუჩებში შეტაკების დროს მოკლულნი 96 კაცი და დაჭრილები 333 კაცი. დაჭრილები შემდეგში მომკვდარი 32 კაცი. ეს ამბავი მოხდა 9 იანვარს. „რუსი“, „ნოვოე ვრეშია“ და სხვა გაზეთები გამოვედგენენ ორივე ცნობას. როგორც მოკლულთა შესახებ. სხვათა შორის, 12 იანვარს პეტერბურგში დასაფლავდა 9 იანვარს მოკლული საპოლიტენიკო ინსტიტუტის სტუდენტი სავინკინი, რომელსაც ხუთი ტყვე აღმოაჩნდა: ორი გულში ჰქონდა მოხვედრილი, ერთი მუცელში, ერთი მკლავში და ერთი ფეხში. დასაფლავების დასწრად ინსტიტუტის დირექტორი თავ. გავარინი, სულ ყველა პროფესორები და სტუდენტობა. გვარგინები იყო დირექტორისა, პროფესორებისა, ლაბორანტებისა, სტუდენტებისაგან.

მოკლულთა შორის აღმოჩნდა აგრეთვე ერთი უცხოელიც, გერმანიის ქვეშევრდომი შტეინი. შტეინი რადე საქმისთვის მიწვევდა ქუჩაში. როდესაც პოლიციის ხიდან მისულა, ამტყუარა სროლა. ერთი ტყვე შიგ გულში მოხვედრილი შტეინს და იქვე მოკლულეს. განსვენებული 36 წლისა ყოფილა და ჰყოლია ცოლი და შვილები. მოკლულს ამხვე დღეს „ბორუ. ველ.“, „ნაში დნის“ და სხვა გაზეთების თანამშრომელი გ. ო. ბარანსკი. განსვენებული სულ ახალგაზრდა იყო, 26 წლისა, და თავისი მოღვაწეობა სტამბაში დაიწყო ასობა-ამწობა. საშინელი მხენი და ნიჭიერი კაცი იყო და გულმოდგინედ შეუდგა მუშაობას. იმის ნახვის დასაფლავებელი ვაზაგინის დასაქმებულად. მაგრამ ვაზაგინის დაქვარა ვერ მოხერხდა. შემდეგ ბარანსკი ერთობაში მსახურებდა, მერე იყო რეპორტორად, არტიკლად, რეცენზენტად, ჰუმორისტად. განსვენებულს ძალიან უყვარდა თეატრი და იმდენად მკოდნე იყო თანამედროვე დრამისა, რომ ისეთმა სერიალულმა გაზეთმა, როგორც „ნაში დნის“, თანამშრომლად რეცენზენტად მიიწვია. 12 იანვარსავე დაასაფლავეს პეტერბურგში 9 იანვარს მოკლულნი სამთა ინსტიტუტის სტუდენტები ლუბინი და შპოლენი, ფერაშალი ქალი მარია ბერდიჩევსკაია, აფთქის შეგირდი რაბინოვიჩი და კბილის ექიმი-ქალი გულა შახნოვიჩი.

როგორც ვიცით, გაფრთხილთ წინ უძღოდა და მეთაურობდა მღვდელი გაბონი. სწერდნენ, რომ გაბონს მიტროპოლიტის ანტონის პროტექციით მიეცა ადგილი ციხეში და ვაგონს ყველაგან გზობა. ეხლა ამის გამო „ნოვ. ვრ.“-ში წერილია დაბეჭდილი მიტროპოლიტის მღვდლისა. მღვდანი სწერს, მიტროპოლიტს გაბონისთვის არავითარი პროტექცია არ გაუწევია, პირაქით მიტროპოლიტმა აუკრძალა თავმჯდომარეობა მუშათა საზოგადოებებში. როდესაც ხმა გავარდა, გაბონი მხურვალე მონაწილეობას იღებს მუშათა მოძრაობაში, იგი მიტროპოლიტმა თავისთან მიიწვია დასარკვევლად, მაგრამ გაბონი არ გამოცხადდა.

იმვე გაზეთის სიტყვით, 12 იანვარს კრება ჰქონდა პეტერბურგის საბჭოს. ხმონის ნაშთიკის წინადადებათ, საბჭომ ერთხმად დაადგინა, გადასდოს 25 ათასი მინეთი პეტერბურგის ქუჩებში მოკლულთა ოჯახების სასარგებლოდ. ამვე საგნისთვის მთელ პეტერბურგში ხელის მოწვევა გამოართული. პეტერბურგის მაგალითისთვის რუსეთის თითქმის ყველა ქალაქს მიუზამებს.

9 იანვარს, შეტაკების დღეს, ალექსანდრეს საიმპერატორო თეატრში, როდესაც ფარად იხიდა და წარმოადგენა დაიწყო, პირველ რიგში წამოაღდა ვოლაც კაცი და მხენ სიტყვით მიმართა საზოგადოებას, ამ უბედურების დროს არ შეგვეფერის თეატრში დაიჩვენო. ამ სიტყვების შემდეგ მთელი საზოგადოება თეატრიდან გავიდა და წარმოადგენა შესწავლა. 12 იანვარს უნდა გამართულიყო პეტერბურგელ პროფესორთა ბანკეტი. ბანკეტი გადაიდო და შეკრებილი ფული შეწირულ იქნა მოკლულთა ოჯახების სასარგებლოდ.

14 იანვარს გაუჩნებიათ გაზეთი „ნაში ვიზნა“-ის რედაქცია. წყლითა ხელთნაწერები. ამის გამო რედაქციამ გაზეთით სთხოვა ხელთნაწერების ავტორებს ხელახალი ხელთნაწერები გამოევიზნათ. გაზეთი არ გამოსულა 14 და 15 იანვარს.

12 იანვარს, როგორც „რუს. ველ.“, „ნოვ.“ და სხვა გაზეთები დადგენდნენ, შინაგან საქმეთა მინისტრ თავ. სვიატოპოლსკი-მირსკისთან ყოფილი პეტერბურგის ეურნალ-გაზეთების რედაქტორ-გამომცემელები. ამათ სთხოვეს, ნება მოგვეცით დაწერილებით ცნობები დაგვეჭლოთ პეტერბურგში მომხდარ ამბების შესახებ. მინისტრმა სთქვა, საგვებით თანაგუბრობა თქვენს თხოვნას, მაგრამ მაგის ნებათავე ჩემზე კი არა, პეტერბურგის გენერალ-ბერნატორზე და მოკიდებული. ამის შემდეგ რედაქტორებმა აღძრეს შეამდგომლობა იმის შესახებ, რომ პრესის წარმომადგენელი მიწვეულ იქნენ მინისტრთა კომიტეტში, სადაც ამ უბამ ირჩევა პროექტი ახალ კანონისა პრესის შესახებ. თავ. სვიატოპოლსკი-მირსკი სთქვა, უკვე გადაწყდა კომისიაში პრესის წარმომადგენელთა მიწვევა. დასასრულ, რედაქტორებმა წარადგინეს მინისტრთა კომიტეტში მოხსენება რუსეთის საქმეებისა და იმ საშუალებათა შესახებ, რომლებითაც შესაძლებელია წესიერების აღდგენა. ამ მოხსენებაზე ხელი მოაწერა ყველა რედაქტორმა და გამოიტყობლნა, ორის გარდა: „პრავე. ვესტ.“-ის რედაქტორის კულაკოვსკის და „გრაჟდანი“-ის თავ. მეშერსკისა.

მოსკოვსა და ლიბავში პოლიციამ განცხადებები გააკრა. ამ განცხადებებში ნათქვამი იყო, გაფრთხილება პეტერბურგში გამოიწვიეს ინგლისმა და იაპონიამ, რომელთაც უწესოების მოსახდენად 18 მილიონი მანეთი გაგზავნეს პეტერბურგში. ამ ამბის გამო ინგლისის ელჩი რუსეთის გარეუ საქმეთა მინისტრთან ყოფილა. ელჩს პროტესტი განუცხადებია და მოუთხოვინა, უსათუოდ გამოიძევა დინიშნოს. გარეუ საქმეთა მინისტრს პირობა მიუცია.

პეტერბურგსა და მოსკოვში უბედურების შემდეგ გაიფრთხილა ნაციცი ვეჭვები და მათი თანაშემწენი. მათ უარი განაცხადეს საქმის წარმოებაზე და სასამართლოებშიც საქმეების განხილვა გადასდეს. ამას გარდა პეტერბურგის ნაციცი ვეჭვებმა და მათ თანაშემწეებმა წარუდგინეს მთავრობას მოხსენება. თხოულობენ ძირითად რეფორმას („ნ. დ.“).

რამდენიმე დღით დაიკეტა პეტერბურგის ყველა უმაღლესი სასწავლებელი. პეტერბურგში მომხდარ ამბების გამო საზღვარ-გარეთელი კორესპონდენტები დიდძალი დეპეშებსა ჰგზავნიდნენ თურმე თავიანთ გაზეთებში. დღემო ზოგიერთი კორესპონდენტი 1500 მანეთის დეპეშას ჰგზავნიდა. ზოგი კორესპონდენტი, რომ უფრო ჩქარა გაეგზავნა დეპეშა და ამხანაგებისგან დეპეშა, ქალაქიდან გადიოდა მახლობელ სადგურებში და იქიდან ჰგზავნიდა დეპეშებს.

პეტერბურგს გარდა გაიფრთხილნენ მუშები მოსკოვსა და სხვა ქალაქებში. „მოსკოვ. ველ.“-ის სიტყვით, მუშაობაზე ხელი აუღია 30 ათას კაცი. გაფრთხილან აგრეთვე მრეცხენიც. უბედურება მოსკოვში არ მომხდარა. დიდი უბედურება მოჰყვა გაფრთხილს ვარშავაში, სადაც, როგორც გარს სლ.“ და მოგვეცით ოფიციალურად გამოქვეყნებული ცნობებით, მოკლულთა საშობო კაცი და დაუკრით საშობო ათი. პოლიციის, ენდარმებისა და ჯარის მხრივ დაქრილი შვიდი კაცი. დაუბატონებიათ სამასი კაცი. შინაგან საქმეთა მინისტროს გადაწყვეტილებით, შეშობებულ იქნა გაძლიერებულ დაცვის წესები ვარშავასა და ლაშში, ვარშავისა და პეტროკოვსკის გუბერნიებში. ქუჩებში წესიერების აღდგენის დროს, რუსი ჯარის გუსარები თავს დაეცნენ ინგლისის კონსულს და ვიცე-კონსულს. ვიცე-კონსული წაუქცევიათ და რამდენჯერმე ხმალიც შემოუკრავთ. პეტერბურგში მყოფმა ინგლისის ცრიშმა, გაიგო თუ არა ეს ამბავი, მოსთხოვა რუსის მთავრობას საქმის გამოძიება და ელჩების დაცვა ამ გვარ განსაცდელისაგან.

ჰელსინგფორსში გაიფრთხილნენ პეტერბურგში მომხდარ ამბების გამო. მეორე დღეს გუბერნატორმა კიორგოლოვმა თავი მოუყარა პოლიციას და მძღობა გამოუცხადა წესიერების აღდგენისთვის. ოფიციალურის ცნობებით, დაშავებული ქუჩებში 13 კაცი. („ნ. დ.“).

კიევიში გაფრთხილნენ 12 იანვარს. ამ დღეს ბერს ქარხანაში აიღეს ხელი მუშაობაზე. გაფრთხილან 15 იანვრამდე. („კ. ოტ.“).

12 იანვარსავე სარატოვში გამოკრული იყო გუბერნატორის განცხადება. გუბერნატორი აფრთხილებდა ხალხს, რადგან სარატოვში გაფრთხილნენ, აღკრძალულია ქუჩებში ყრილობები. („ოდ. ნ.“).

რიგში 12 იანვარს ერთხმად მიანდეს თავი მუშაობას ქარხნებში. წესიერების დასაცვლად დაბრუნდნენ იქნა ჯარი. გაფრთხილთა რიცხვი 12 საათისთვის თხუთმეტ ათას კაცამდე ავიდა. („ოდ. ნ.“).

კონგოში განცხადებანი გაუკრავთ გუბერნატორის განკარგულებით. განცხადებამში ნათქვამი იყო, რომ გუბერნატორის

თავმჯდომარეობით მოხდა ქარხნის პატრონთა კრება, რომელმაც დაადგინა, მოუბატონს ქარა ყველა ქარხნის მუშებსა. გავიცვას იქაც 12 იანვარს დაიწყო. („ოდ. ნ.“).

ვილნოში გაფრთხილნენ 12 იანვარს და გასტანა 15 იანვრამდე. ადგილობრივი გაზეთი საგუბერნიო სტამბაში იბეჭდებოდა. („ოდ. ნ.“).

ასევე მოხდა გაფრთხილება სხვა ქალაქში. პეტერბურგში პოლიციამ განკარგულება მოახდინა რესტორანის პატრონთა საყუარლებოდ. ამ განკარგულების ძალით, როდესაც ბევრის ხალხისთვის იმართება სადღოები, ვახშები ან ბანკეტები, რესტორანებში უსათუოდ პოლიციისგან უნდა აიღონ ნებართვა. („ბორ. ველ.“).

საერთო დარაჯების მოსპობა. შინაგან საქმეთა მინისტრში ლაბარაკია აღძრული სოფლად საერთო დარაჯების მოსპობის შესახებ. როგორც უკითხველები ესმოებნათ, საერთო დარაჯები დააწესა თითქმის მთელს რუსეთში მინისტრმა პლევემ.

სწავლის შეწყვეტა. პეტერბურგის უნივერსიტეტში სწავლა შესწყდა. როგორც „სლოვ.“ გადმოგვცემს, მიზეზი ისა ყოფილა, რომ 11 პროფესორის საბჭოში აწინდელ საქმეთა ვითარების შესახებ მოხსენება შეუტანია. ამბობენ, მიმდინარე სემესტრში ლექციების კითხვა აღარ იქნებოდა.

ახალი და ძველი

2. ასე ცხოვრება აღარ შეიძლება! აი პირველი ფაზა, პირველი ამოკენება, რომლით უნდა მივსვალთ მკითხველს ორის კვირის უნებლიე გაუმეობის შემდეგ. აღარ შეიძლება ისეთ პირობებში ცხოვრება, რომელთა მეფობით გაზეთი-კი უნდა გაქუშდეს...

ამას ლაღადებს დღეს ყველა: საზოგადოება, ხალხი, პრესა; დადებენ ხმა მძლია, დაიჩინებთ, ვეგვრად. მუშათა ძლიერმა მოძრაობამ დაამტკიცა დღევანდელ პირობებში დარჩენის შეუძლებლობა. რაც პრესასა და საზოგადოებამ თეორეტიკულს არა-გუმენტებით დაამტკიცა, ის მუშათა მოძრაობამ პრაქტიკულად აღბეჭდა: შეაჩერა ცხოვრების ჩვეულებრივი მიმდინარეობა და იმუქრება, სანამ ამ პირობებს არ შევცლით, ნორმალური კალაპატი ვერ ჩასდგება ცხოვრებაში.

ეს ახალი ფაქტია, ახალი მოვლენა, რომელსაც უთუოდ უნდა გაუწიონ ანგარიში, რომელსაც პასუხი უნდა გასცენ. ცხოვრება გართულდა, საქართველო ახალი კალაპატი, რათა საქმეთა მიმდინარეობა ჩვეულებრივი ნორმალურად სწარმოებდეს. ძალმოძრაობით, ცეცხლითა და მახვილით არ შეიძლება ცხოვრების ახალ მოთხოვნათა დაკმაყოფილება... ბიუროკრატია უძლებს იმებს იმებს, და ნაშედეგ მაღალი ვერ დასდებს ამ საშინელს წყლულს...

მუშათა მოძრაობა გამოწვეულია ღრმა მიზეზებით და მიმართულია აწინდელ სოციალურ წეს-წყობილებების სრულ გარდაქმნისაკენ. ეს მოძრაობა მარტო რუსეთში-კი არ არის, არამედ საერთაშორისო მოვლენაა. მაგრამ სხვაგან, უფრო დაწინაურებულ ქვეყნებში, ეს მოძრაობა ნორმალურად სწარმოებდა და, როგორც კულტურული ფაქტორი, თანდათან არღვევს ძველს საფუძველს და ქმნის ახალს; რუსეთში-კი ამ მოძრაობას წინ გადაელობა რუსეთის ცხოვრების განსაკუთრებული პირობანი, რომელნიც ყველაფერის სხვა ხასიათსა და ელფერს აძლევს... აი პატარა მაგალითი, საუცხოო შედარება:

სწორედ იმ დროს, როცა რუსეთში დაიწყო მუშების გაფრთხილება, გერმანიის ერთ-ერთ სამრეწველო რაიონში 200 ათასმა მუშამ შესწყვიტა მუშაობა. გერმანიის მთავრობამ საჭიროდ არ დაინახა იქ ჯარების გაგზავნა: ის ორპოკი უნდადრიც საქარისა, რომელიც იმ რაიონში მსახურებდა; მართლაც, წესიერების აღდგენა და იარაღის ხმარება გაფრთხილთა წინააღმდეგ აზრთავე ხმარის არ მოსვლია თავში. იმვე დროს პრესაც, მთავრობაც, მრეწველნიც და მუშებიც თავისუფლად და დაუბრალოდებდა; ბოლოს, მუშების ინტერესის დამცველებმა პარლამენტშიც აღმადღეს ხმა გაფრთხილთა გაქირების შესახებ, ხოლო იქ ერის წარმომადგენელნი გადაწყვეტენ სადგომსაგან. რუსეთში-კი...

წაიკითხეთ გაზეთების შობაბეჭდილობანი პეტერბურგში მომხდარ ამბების შესახებ და განსხვავებასაც ადვილად წარმოადგენთ... მისასაძამე, საქმეც ამ განსაკუთრებული პირობებში: სანამ ეს განსაკუთრებული პირობები ადგილს არ დაუთმოებენ ახალ ცხოვრების შესაფერს პირობებს, მანამდის არც შეიძლება საქმეები დალაგდეს, და ცხოვრება თვის კალაპატი ჩასდგეს...

ლახი

3 რქისა 9,10 და 11 იანვარს პეტერბურგში მომხდარ ამბების გამო პეტერბურგის გაზეთე-

ბი ჯერ-ჯერობით ბევრს ვერაფერს სწერენ, მაგრამ რამდენიმე გულწრფელი სიტყვა მაინც წარმოასთქვს. მოგვყავს აქ ორიოდ გაზეთის აზრი. „ნაში ვიზნა“ სხვათა შორის სწერს:

ის საშინელი დღეები, როცა პეტერბურგის ქუჩებში ჩვენის ძმების სისხლი დაიღვრა, — შემგელია ისტორიული დღეები. საზოგადოების სხვა-და-სხვა ელემენტების მხას, რომელიც რუსეთის ბერს ქალაქიდან იმობდა, შეუერთდა რუსეთის ხალხის ძლიერი მხაც. მაგრამ ხალხის მხამ ჩაჩრდილია ყველა და ყველაფერი, ჩაჩრდილია საზოგადოების ხმა. პეტერბურგის მრავალ ათასმა მუშამ სისხლი დაღვრა და სისხლით აღებდა თავისი მოთხოვნის. და ეს სისხლი ვალსს გვედებს... მთავრობის განცხადებით, პეტერბურგში მოკლულ იქნა 96 კაცი, ხოლო დაჭრა 333. მაგრამ ეს ციფრები სინამდვილისაგან შორს არიან: უფრო მეტი გამოიძევა გამოამედლებს, რომ მოკლულთა და დაჭრილთა რიცხვი გაცილებით მეტი იყო. მუშები შვიდობიანად და უპირობოდ მიდიოდნენ, — ეს აღსანიშნავია; აღსანიშნავია და ღირს შესანიშნავია, რომ ხალხი ამ საშინელ დღეებში შვიდობიანადსა და წესრიგს იცავდა. „მუშები გაიღვინენ, — ამბობს მთავრობის განცხადება, — რათა ხელწიფე იმპერატორისათვის წარედინათ მოთხოვნანი მუშების გაქირვებულ მფლობელობის გამო“. მათი გაქირვება ყველასაგან აღიარებულია; თვით მთავრობაც აღარ მუდარავს იმა საჭიროებას. მაშ, რადღა იყო საჭირო ეს სისხლიც, ეს სისხლის ღვრა? რისთვის დაიღვრა სისხლი პეტერბურგის ქუჩებზე? ჩვენ გვეუბნებიან, ეს საჭირო იყო შვიდობიანობის აღსადგენად. მართალია, რუსეთს ეჭირებდა შვიდობიანობა, დამშვიდება, მაგრამ განსასხარტოთა და რეზრისებით უნდა მოხდეს ეს დამშვიდება? პირიქით, სასტიკობა და რეპრესიები უფრო გააწვევებენ რუსეთის აწინდელ აწიწილ-დაწიწილ საქმეებს. რუსეთში შვიდობიანობის დამყარებისათვის საჭიროა მთავრობამ ყური ახთხოს ხალხისა და საზოგადოების საერთო მოთხოვნას.

* * * „ნაში დნი“, თავის მხრით, სწერს:

უნებლიე გაუმეობის შემდეგ შემდგომ მოგვეცა ვერაზე და ვილაპარაკოთ. მაგრამ რა ვერაობა და როგორ? მოკლულთა და დასახიზრებულთა ათასი გვამი ჩვენს წინაშე აღიმართა, როგორც საშინელი, სისხლით შეღებული ყველი; ეს ათასი მხვერბლი დაიჩინებთ თხოვლობა ჩვენგან სამამოლონას პასუხს, ნამდვილი სიტყვისა და არა გადაფუჭებულს. ჩვენი შეგვიძლია ან გაუმეობდეთ ან „მოიშორის სიტყვებით“ ვუპასუხოთ... რა ბედნიერები ვიქნებოდით, რომ ნება გვექანდეს სულ გაუმეობდით იმ ბედნიერ დღეებში, როცა თავისუფლად შეიძლება სიმართლის თქმა; მაგრამ უფრანოსის მოვალეობა გვიპოვებებს ის ცოტა მაინც ვთქვათ, რის ნება დღეს გვაქვს...

კვირას, 9 იანვარს, უეცრი კატასტროფა არ მომხდარა პეტერბურგში. ეს იყო უანანსევილი არაგუმენტო, უანანსევილი პასუხი მთავრობისა. პოლიტიკაში არსებობს ასეთი არაგუმენტი, რომელსაც ძველი წესი მიმართავს ხოლმე ახალის მოძრაობის მოსასპობლად. მაგრამ ეს ხომ თავის თავის მოკლუბა იქნება: ასეთი არაგუმენტი წააბა აქვს მხოლოდ რამდენიმე ისტორიულს ძალას განმავლობაში; ხოლო რეჟიმი, რომელიც ასეთს იბრძობს მიმართავს, თვითონვე თხოის ძირს; ძალმოძრაობაზე აწინდელი და ყოველს წინაშეს მოკლუბით სიტყვით დადნას ვერ გასდებებს... თვალის ნუ გუხვებთ: რაც რუსეთში ხდება ეხლა, დღეს და ღრმა კრიზისის მოსაწვევს; ამ გატირებისაგან თავს ვერ ვიხსნით, სანამ დღევანდელი დაუღებელი ბიუროკრატია ადგილს არ დაუთმობს ახალს სიტყვას, სანამ მოწვეული არ იქნება ერისაგან თავისუფლად არჩეულ წარმომადგენელთა კრება, რომელიც შექმნის კულტურულ პირობებს ქვეყნის ასრებობისათვის.

* * * „რუს“-ში მოთავსებულია პოლიციის ცნობილ მწერლის სენკევიჩის წერილი რუს-პოლიციის დამოკიდებულებაზე, თვითონ წერლის შემდეგ გავაცნობთ მკითხველს. ეხლა მოვიყვანთ თვითონ სხენებულ გაზეთის აზრს რუსულ პოლიტიკაზე განაპირა ქვეყნებში.

სენკევიჩი, ამბობს გაზეთი, გაბედულის ხაზებით ვეცხადებს იმის სურათს, როცა ჩვენს ქვეყნში განაპირა ქვეყნებს, როცა ამდენის ხნის განმავლობაში მივდევდით განაპირა ქვეყნებისა და ცენტრის ვერვ წოდებულ გაერ-იანების პოლიტიკას.

მერე რას მივალწით? დასალოების მაგიერ განაპირა ქვეყნები მოშორდნენ ცენტრს. დროა, გამოტყობთ ვითეობის სიმართლის შიში, გულუბრველო სიტყვით ან თავის მოტყუებას არ ვეჭვებთ რუსეთის დიდ ერს. რა გზით მივალწით განაპირა ქვეყნების ასეთ ზნობრივ ჩამოშორებას?..

სენკევიჩის წერილი და ბევრი სხვა თავისუფალი ხმა გვეუბნებიან, რომ მთავარი მიზეზი ამ საშუალო მოვლენისა ბიუროკრატია არისო; შევიდეთ განაპირა ქვეყნების მდგომარეობაში, წარმოვიდგინოთ, რას უნდა გრძნობდნენ პოლიციელები, ლიტო-ველები, სომხები და სხვები.

რომელნიც ხელ-ღებ შეკრული მიგვიცია მხოლოდ რუს მოხელეებისათვის და რომელთაც მათთვის (არა—რუსთათვის) საგანგებოდ გამოვინდეთ ღვთის რისხვად რაცხებენ.

ყველა დამშვიდებული მხარე ბიუროკრატულ წესწყობილებისა. აქ კიდევ უფრო გაძლიერებულია სრულის უნდობლობით საგანგებო კანონების მიერის აპარატი და ამოტყუებული იქნა მინის პოლიციისა, ლიტოველების და სხვებისათვის ნამდვილ ჯოჯოხეთურ ცხოვრებას. იმ დროს, როცა ჩვენთვის (რუსებისათვის) ბიუროკრატია მანხჯი-ხორცმტია ჩვენის ხალხს სხვებისა, არა რუსი თანამემამულე ჩვენი ხელის მასში თავის ერთგობის უბრძოლეს მტერს.

განა შესაძლებელია, რომ სახელმწიფო კეთილ-დღეობაში იყოს, როცა ქვეშევრდომი დაწიწიებული არ არის, რომ ამ სახელმწიფოს მისთვის სიკეთე არა სურსო,

პკითხულობს გაზეთი და დასასრულ ამბობს: სანამ ძველი ბიუროკრატული სისტემა არ მოისპობა, შეუძლებელია შეიცვალოს არსებული დამოკიდებულება ცენტრსა და განაპირა ქვეყნებს შორის...

ბვილისის საბაოს სხობა

ტუფაისის საბაოს სხობების მეთაურობის მდგომარეობას საშუალოდ არ არის. მუხუდვით ამისა, რომ ამ საბაოს თავი მოაქვს ინტელიგენტობით, სხლამს სხლამს ჰგავს თავის შაღდობით და უფრუდობით, თუ ამ შაღდობისა და უფრუდობის დარდვევად არ ჩავთვლით პატარა. პაბათის დაწერული კინეკლამისა კამეტობის წვერების ან პატარა ქოხთანანგის თავის-თავის გამოყოფად; მასდარ ოხჩუკასს, დამტრუფელის რუსული ნათქვამს.

და ეს ყველა ჯდება იმ დროს, როცა მთავის რუსეთის ქალაქები გამოიგონებდნენ, მხნედ შეუდგნენ თავმაროვანობის პრინციპს დაგვას და ამ გზაზე იმდენ გაბედულებას იხიქენ, რომ არ უფრთხიან და არ გაურთიან არავითარ პასუხის კუბას და ურსს ან ათხოვევენ არავის შექარსს. რუსეთში საჭაქა და სერობო თვით-მართველებად დღეს შეიქნა პროტესტიოულ აზრის ნამდვილი თავმაროვანი.

ტუფაისის ქალაქის საბაო აქამდე სდუმდა მტკრემტკრემტკრემად, თუ ღუმიადს დარდვევად არ მივანხეუთ ამას, რომ ამას-წინად, სხვა ქალაქების შემდეგ, დეპუტის კავსანს გაუბედეს შინაგან საქმეთა მინისტრს თვითმართველობისადმი ნდობის გამოცხადების გამო, და ესეა ჩემ-ჩემად „გაფრთხილება“ დაზარალებენ.

მით უფრო სასამართლო მთავრდება მოახდინა 17 იანვარს სხლამს.

ქ. ბ. შესტავას ამბავი ჩვენს მკითხველს უკვე მისხიქებული ჰქონდა: ქალაქმა საზოგადოებრივად გაუშარა თავის სოფლების მოსწავლეთა, შესტავა-კი არ იხნა მოსვლა ამ წარმომადგენელზე და არც ბავშვები მოიყვანს. და როცა ქალაქის გამგეობა შეეკითხა, თუ რატომ მოიქცა გვრე, პასუხად ვითომდა ბატონ საჯად-სკის, კავკასიის სამთავროდ ოქტის მხრუხუდესი, სიტყვები მოიყვანა—მორტარტრუ დე-გუ, ბეერი რუსის ჯარის-კაცი ტუვედ წაიყვანეს, და ჩვენ ტარადი გემართების და არა სიცილი და თავის გართობა; უფრთხილ რომ მოსვლად-და ასეთ უბედურებას. მამან-გაც გემართებად გლოვად და მორტარტრუელები ხომ ჩვენი სხლამდები არაიანო. ქ. ბ. შესტავას თუ ბატონ მხრუხუდესის სიტყვით გამოდის, რომ ნამდვილი მამულისშედეგი, სხლამდობის ერთგული მხოლოდ შესტავაა მთელ სამსწავლე-ად შეტაცდა და ქალაქის გამგეობაში. დაწარჩევა იქნა და წინა იმხარადღან, თავი გაერთონ, თუშეა რუსეთს ასეთი საშინელი უბედურება ექვია; ერთის სიტყვით, სამსობლის მთადალადაც არაინ და სხვა არავითარი.

შესტავას წერილის გამო ქალაქის თავი შეეკითხა ბატონ მხრუხუდესს, მართდა ასეთი ინსტრუქცია მისცა შესტავას; თუ არა. მხრუხუდესის პასუხი აქამდე არ მოსვდა. სამგაერთად, დირექციად დარტარტრუდა და მოუთხოვია გამგეობისაგან—რომედაც განიხილნა მქონის და ვისის წესრეთი გამართოთ საქაქათა სოფლების მოსწავლეთ სოფლო წარმომადგენლები. გამოდის, რომ ქალაქს, სოფლებს შენახველს, ამის უფლებაც არ ჰქონდა, რომ დარი-დატე პატარა ბავშვებს, რომელთაც თეატრში, შეიძლება, ერთხელაც არ უნახავთ, წარმომადგენს გამართოს და ტუბაუდობით გაუმსხინდეს.

</

შედეგად მისი დადებითი მოქმედების გამო... მისი დადებითი მოქმედების გამო...

საზღვარ-გარე

საზღვარ-გარე. როგორც უკვე იცან ჩვენს შიდა პოლიტიკაში, საზღვარ-გარეში...

გრომის. ხალხი სამინისტრო ედგება განსაკუთრებით... განსაკუთრებით...

თეატრი

ბათუმი. 14 იანვარს ბათუმში ვ. მუსხიშვილმა წარმოადგინა მერსის დრამა „კაი გრაცს“...

პეტერბურგის დემეზოთა სააგენტოსაგან 30 იანვარი. ბოკიო, 29 იანვარი. (სტანდარტი). ფინანსთა მინისტრმა...

დეკეშა

„რუსეთის დემეზოთა სააგენტოსაგან“ 31 იანვარი. ბოკიო, იანვარის ეურნალ გაზეთობა ბუკიოს ინგლის-იაპონელთა კავშირის განახლების საკითხების შესახებ...

პეტერბურგის დემეზოთა სააგენტოსაგან 30 იანვარი. ბოკიო, 29 იანვარი. (სტანდარტი). ფინანსთა მინისტრმა...

საზღვარ-გარე

საზღვარ-გარე. როგორც უკვე იცან ჩვენს შიდა პოლიტიკაში, საზღვარ-გარეში...

პეტერბურგის დემეზოთა სააგენტოსაგან 31 იანვარი. ბოკიო, 29 იანვარი. (სტანდარტი). ფინანსთა მინისტრმა...

საზღვარ-გარე

საზღვარ-გარე. როგორც უკვე იცან ჩვენს შიდა პოლიტიკაში, საზღვარ-გარეში...

ბანსხალეპანი. ბროლის პარლის შარი. საკონი № 4711. შეიქმნა ბევრ გოლიერის. დიდი კონომია, რადგან ბევრი ჭიკა იცის.

КАКАО ВАНЬ-ГУТЕНА. გაქმარებული სასიკეთო ჯარისა და ფლორისათვის. ადვილად სასმარებელია აგრეთვე ჯარის საჯადმოფოებში და წითელი ჯვრის ჭოსპიტლებში.

№ 4711. M-დე-ლი (EAU DE LYS). თუბი გარდას, ფერ და ყვითელი ფერისა. ყველის მიერ ცნობილი, როგორც საუკეთესო საპირფარეო საშუალება...

იყიდება. ხეხილის და მთიანეთის ხეები 1-3 კ. თ აფრიკანის სანერგის „რომელიც ლაგადესშია. სანერგისთან საქალაქი, სადაც ყოველგვარ ჩქოლ რჩევა შეიძლება. კატალოგები უფასოდ გზავნება. მსურველმა უნდა მიმართოს გორში კ. ფ. აფრიკანს.

აფთიკის მაღაზია ა. ლ. მაღრაძისა. 1904 წლის პირველი დეკემბრიდან დაბა სპირიტუალში გაიხსნა აფთიკის მაღაზია, სადაც იყიდება ყოველგვარი წაღობი და კოსმეტური საკონი.

ერთი ფინჯანი კაკაო ვან-გუტენისა. საუკეთესო მოსანელებელი საუზმე. ფაბრიკანტი C. J. van Houten & Zoon, Weesp (Hollandia).

ნავთის მრავალ ამხანაგობის უსტას. გამგებობს 12-დან 20 იანვარამდე იწყებს პის ბატონთ ამხანაგობის კანტონში, რომელიც მოთავსებულია ლერმონტოვისა და ველიამინოვის ქუჩების კუთხეში, ხანქალა მოგზის სახლში, ბანკში წარსადგენ პავზე ხელის მოსაწერად. კანტონი ღიაა დღით 10-2 ს., საღამოთი 6-8 ს. (3-3)

ციხკოგრაფია. წიგნები, გამომცემი ქართველი ამხანაგობისა ვანის დიდი ქ. № 27, ტელფ. 372. კლიმენტის გაგებება შეიძლება ფოტოგრაფიულ სურათებიდან და ხელთ ნახატებიდან.